

DUHUL SFÂNT
Dumnezeul ordinii

Alte cărți publicate de Asociația
Corpus Reformatorum:

Micul catehism pentru copii, Ediția a II-a
Mărturisirea de credință baptistă. Londra, 1689
Mărturisirea de credință baptistă. Londra, 1644
Pentateuh – Comentariu Devoțional – Lucian Drăgan
1, 2 Timotei, Tit – Studiu comentat și aprofundat
1, 2, 3 Ioan – Studiu comentat și aprofundat
Manual de teologie sistematică – J. L. Dagg
Mărturisirea belgiană, 1561.
Mărturisirea de la Westminster, 1646.
25 de copii care au ajuns oameni mari
Vestea bună – teologie pentru cei mici
Isus – teologie pentru cei mici
Dumnezeu – teologie pentru cei mici
Creația – teologie pentru cei mici
Biserica – teologie pentru cei mici
Duhul Sfânt – teologie pentru cei mici
Cinci puncte – John Piper
O perspectivă biblică despre cesaționism – Tom Pennington
Închinare Străină – David de Bruyn

Pentru comenzi, accesează:
www.corpusreformatorum.org
www.mostenirea-baptista.ro

SCOTT ANIOL

DUHUL SFÂNT

Dumnezeul ordinii

REGHIN

2024

Titlu original: *Holy Spirit God of Order*
© 2024 – Scott Aniol
Publicată de G3 Press
4979 GA-5, Douglasville, GA30135, USA
www.g3min.org

Ediția în limba română publicată cu permisiunea G3 Press sub titlul:
Duhul Sfânt – Dumnezeuul ordinii, de Scott Aniol

© 2024 Asociația Corpus Reformatorum
Reghin, Mureș, România.
www.corpusreformatorum.org | www.mostenirea-baptista.ro

Citatele din Scriptură sunt preluate din Biblia sau Sfânta Scriptură cu
Trimiteri 1924, Dumitru Cornilescu © 1924, 2014 British and Foreign Bible
Society și Societatea Biblică Interconfesională din România
Folosit potrivit art. 35 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 8/1996 republicată.

*Nici o parte a acestei publicații nu poate fi reprodusă, stocată într-un sistem de
recuperare sau transmisă sub nicio formă, prin orice mijloace electronice,
mecanice, fotocopiere, înregistrare sau în orice alt mod, fără permisiunea
prealabilă a editorului sau a agenției pentru acordarea drepturilor de autor.*

Imagine copertă: *Saint Paul Preaching at Athens*
Data: 1517/20; Artist: Marcantonio Raimondi (Italian, c. 1480-1534), după
Rafael (Raffaello Sanzio) (Italian, 1483-1520)

Traducere: Sandu Andronic
Editor, corectare și tehnoredactare: Sandu Andronic
Copertă: Emanuel V. Drăgan
Tipar executat la Print-Expert.ro
Oradea, România, 08.2024

Cuprins

<i>Cuvânt înainte</i>	7
1. Dumnezeu al dezordinii?.....	13
2. Dumnezeuul ordinii.....	35
3. Creația.....	51
4. Revelația.....	69
5. Împuternicirea.....	91
6. Mântuirea.....	109
7. Sfințirea.....	129
8. Dăruirea.....	149
9. Închinarea.....	171
10. Concluzie.....	193
<i>Despre Asociația Corpus Reformatorum</i>	201

Cuvânt înainte

Pavel îi scria la un moment dat lui Tit, care era partenerul și colegul său de lucrare, următoarele: „Să sfătuiască în *învățătura sănătoasă* și *să înfrunte pe potrivnici*.” (Tit 1:9b) Dr. Scott Aniol a făcut exact acest lucru în această carte, în ce privește lucrarea Duhului Sfânt al lui Dumnezeu.

O mare parte din creștinii evanghelici practicanți din ziua de astăzi cred că închinarea care este „condusă de Duh” va fi una imprevizibilă și experiențială. Ei ne spun că lucrarea Duhului Sfânt va fi evidențiată prin prezența unor stări emoționale accentuate, prin vorbirea spontană în alte limbi, prin noi revelații, vise profetice și altele asemănătoare în cadrul programului de închinare. Cu cât închinarea congregațională este mai puțin structurată și mai spontană, insistă aceștia, cu atât mai sigur este că Duhul Sfânt este la lucru.

Se mai spune că semnele, minunile și miracolele de vindecare sunt, de asemenea, o caracteristică a Bisericii ce este „condusă” de Duh. La fel cum Duhul Sfânt L-a împuternicit pe Isus și pe apostoli să înfăptuiască vindecări miraculoase, în același fel El ar trebui să-i împuternicească pe cei credincioși și astăzi. Ei mai spun

că imuabilitatea^a Duhului Sfânt conduce la concluzia inevitabilă că Biserica modernă ar trebui să reflecte mai mult practica bisericii apostolice în toate privințele.

Sute de milioane de creștini practicanți au fost învățați să se aștepte la îndemnuri, presimțiri și atingeri din partea Duhului Sfânt. Și nu doar atât, ci El îi va vorbi celui credincios într-o manieră directă, care poate fi apoi reprodusă. Acesta este un semn sigur că Duhul Sfânt lucrează în viața celui credincios. De fapt, absența acestor activități este considerată ca fiind un avertisment cumplit. Henry Blackaby, în cartea sa de referință *Experiencing God*, scrie în felul următor:

^a Premisa de la care se pleacă cu acest argument este una corectă, biblic vorbind, fiindcă într-adevăr în Dumnezeu *nu* există vreo schimbare, conform Maleahi 3:6, Iacov 1:17, Numeri 23:19. Însă concluzia este una *falsă*, fiindcă se face o eroare de categorie pe parcurs în construcția silogismului. Scriptura afirmă de fapt că Dumnezeu nu suferă nicio schimbare din punct de vedere *ontologic* (ca Ființă) și ceea ce promite se împlinește numaidecât. Scriptura nu spune nicăieri că Dumnezeu are un singur tipar de lucru și pe acela îl aplică constant. În ce privește istoria răscumpărării, Dumnezeu a intervenit și a schimbat cursul mereu, făcând diverse modificări, astfel încât decretul Său veșnic să fie realizat în cel mai mic detaliu. Dumnezeu este neschimbat, și totuși, El schimbă toate lucrurile. Orice lucru ce nu este în esență Dumnezeu, suferă schimbări. Acest atribut al lui Dumnezeu *nu poate* fi folosit pentru a susține faptul că modul de operare, folosit odinioară, nu a ieșit din uz, ci continuă să fie valabil, doar pe baza faptului că Dumnezeu nu se schimbă (n.tr.).

„Dacă ai probleme în a-L auzi pe Dumnezeu vorbind, ai probleme chiar cu ceea ce reprezintă inima experienței tale creștine.”¹

Miza este mare. Se pare că „a auzi” ceva de la Dumnezeu în afara Scripturii reprezintă un element de bază pentru creștin, în perspectiva lor. Dacă aceasta nu este norma ta, atunci ai probleme.

Dr. Sam Storms este considerat a fi unul dintre cei mai atenți și mai precauți teologi din tabăra carismatică, și cu toate acestea, inclusiv el susține că a primi o comunicare directă din partea Duhului Sfânt reprezintă o cerință pentru a avea intimitate cu Dumnezeu. El spune:

„Pentru a fi un recipient al revelației profetice de la Dumnezeu, fie că este vorba de vise, impresii, transe, viziuni sau cuvinte de cunoștere sau cuvinte de înțelepciune, nu poate fi ceva mai puțin decât euforic. Experiența conferă sentimente de apropiere de Dumnezeu, cât și un sentiment sporit al inimității spirituale, ceea ce nu se întâmplă prea des în cazul celorlalte *charismata* (daruri spirituale).”²

¹ Henry T. Blackaby și Claude V. King, *Experiencing God: Knowing and Doing the Will of God* (Nashville: B&H Publishing Group, 2004), p. 87.

² Sam Storms, *Practicing the Power* (Grand Rapids: Zondervan, 2017), p. 143.

Dar aceasta este o învățătură *profund nebiblică*. Ea îi împarte pe creștini în diverse clase: cei *care au* daruri spirituale și cei care *nu au*. Dacă tu primești vise, viziuni și chiar transe de la Duhul Sfânt, atunci tu ești unul dintre cei *care au*. Însă, de exemplu, dacă tu ești un creștin ce deține o Biblie, ce Îl ai pe Duhul Sfânt în inima ta, și mai mai mult, ai și darul administrării sau învățaturii, atunci tu ești unul printre cei *care nu au*. Acest detaliu nu mai este atât de „intim”.

Creștinii sunt făcuți astfel să se îndoiască de umblarea lor cu Christos, și chiar și de mântuirea lor, dacă nu sunt beneficiarii unor astfel de experiențe. Bisericile sunt considerate ca fiind nespirituale și moarte, dacă ele nu oferă programe foarte „emoționante” și dacă nu produc în mod regulat diverse semne, minuni și vindecări.

Dar toate acestea *nu reprezintă*^a lucrarea Duhului Sfânt. Dr. Aniol argumentează într-un mod persuasiv apelând la Scriptură, faptul că adevărata lucrare a Duhului Sfânt *nu este* una care pro-

^a O posibilă aluzie la textul din Matei 7:15-23, unde Domnul Isus avertizează din timp pe ucenici de infiltrarea lupilor răpitori (a prorocilor mincinoși) printre ei, cu scopul de a-i amăgi. Tocmai în acest text „minunile” pe care acești apostoli pretind că le-au făcut în Numele lui Christos, sunt *tocmai* acele „minuni” pe care unii carismatici susțin cu multă emfază că le săvârșesc. Cei naivi, îi vor crede și îi vor urma. Cei maturi, însă îi vor desconfia. Această întrebare propagandă spirituală nu este altceva decât o *defocalizare* nefericită de pe Persoana și lucrarea Domnului Isus și de la Evanghelia mânturii numai prin har și prin credință (n.tr.).

duce haos, ci mai degrabă *ordine*. Lucrarea autentică a Duhului Sfânt nu produce istericale, ci mai degrabă *sfințenie*. Duhul Sfânt nu caută se îndrepte atenția oamenilor către El Însuși, cu atât mai puțin înspre oameni, ci mai degrabă înspre Isus.

Duhul Sfânt este *suveran* și este întotdeauna *activ*. El nu are nevoie de permisiunea noastră sau „activarea” noastră. Duhul Sfânt *nu* mai oferă aceste daruri miraculoase așa cum putem vedea că a făcut-o în biserica primară, însă acest lucru nu înseamnă că lucrarea Lui este mai puțin spirituală astăzi decât a fost pe atunci. Duhul Sfânt își îndeplinește munca Sa prin mijloacele obișnuite și efeciente ale harului.

Este culmea ironiei, faptul că această tabără teologică, care pretinde că deține cea mai înaltă perspectivă despre Duhul Sfânt, este în același timp casa de primire a celor mai grave erezii, a profetiilor false și a decepțiilor care nu fac decât să aducă ocară asupra numelui Său și confuzie în Biserică.

Ca și cesaționiști, deseori ni se spune că noi nu credem în puterea Duhului Sfânt. Din contră, în calitate de cesaționiști, viziunea noastră despre Duhul Sfânt și despre lucrarea Sa este una mult prea *înaltă* ca noi să îndrăznim cumva să punem pe seama Sa diverse practici sau comportamente care sunt vădit lipsite de orice

strop de sfințenie. Ca cesaționiști, nu cedăm nicio bucățică de „teren” din pneumatologia^a noastră carismaticilor.

Vă invit să citiți această carte pentru a putea ajunge la o înțelegere corectă a Persoanei și lucrării Duhului Sfânt. Înțelegerea corectă a lucrării ordonate și providențiale a Duhului vă va aduce o mângâiere și un beneficiu nemăsurabil pe măsură ce „creșteți în harul și în cunoștința Domnului și Mântuitorului nostru Isus Christos” (2 Petru 3:18a).

Justin Peters

^a Este una din ramurile teologiei sistematice care se ocupă cu studiul Persoanei și lucrării Duhului Sfânt (n.tr.).

Dumnezeu al dezordinii?

„Închinarea bisericii noastre este una destul de formală, dar eu prefer mai degrabă o închinare condusă de Duh.”

Acesta este un comentariu pe care l-am auzit odată la un tânăr evanghelic, pe când făcea o descriere a programului de închinare din biserica sa, ilustrând în felul acesta o percepție destul de comună astăzi pentru mulți evanghelici, și anume că, dacă Duhul Sfânt lucrează în mod activ în timpul închinării, atunci rezultatele vor fi extraordinare, însă această experiență este „stinsă”^a de un accent prea mare pus pe formă sau ordine.

Această așteptare însă nu o întâlnim doar în contextul închinării. Dacă ar fi să întrebăm astăzi un creștin obișnuit care ar trebui să fie așteptările noastre referitor la modul în care Duhul Sfânt lucrează, cred că majoritatea dintre ei ar răspunde în felul următor: „Dacă Duhul Sfânt lucrează activ, atunci lucrarea Lui va fi eviden-

^a Cel mai probabil face referire la textul din 1 Tesaloniceni 5:19, unde Pavel spune „nu stingeți Duhul”. Acest verset este adesea folosit pe post de „măciucă” de către promotorii teologiei carismatice (n.tr.).

țiată de anumite experiențe extraordinare, sentimente intense, îndemnuri interioare, daruri miraculoase sau chiar manifestări vizibile.” După cum această listă reprezentativă ilustrează, așteptarea preia, desigur, o varietate de forme. Să examinăm câteva dintre ele.

Revelația extraordinară

O modalitate semnificativă prin care această așteptare se descoperă pe sine este în cadrul așteptărilor comune evanghelice, cu privire la modul în care Dumnezeu vorbește cu noi și cum își revelează El voia față de noi. În evangheliismul modern este ceva obișnuit, de exemplu, să auzi creștini zicând lucruri despre cum Dumnezeu „le-a vorbit” lor, descoperindu-și în felul acesta voia Sa prin anumite căi mistice ce se află în afara Cuvântului.

Această învățătură îi caracterizează pe acești carismatici să fie atât de siguri pe ei, încât mulți ajung să creadă faptul că Duhul Sfânt oferă noi descoperiri ce dețin același nivel de autoritate așa cum El a procedat cu profeții, precum Ilie și Isaia sau cu apostolii, precum Ioan și Pavel.¹

Cu toate acestea, unii carismatici ceva mai moderați precum Wayne Grudem și Sam Storms, susțin ideea că noi trebuie să ne

¹ Pentru exemple, vezi John MacArthur, *Strange Fire: The Danger of Offending the Holy Spirit with Counterfeit Worship* (New York: Thomas Nelson, 2013), Cap. 6.

așteptăm în continuare și astăzi să primim „revelații spontane din partea Duhului Sfânt”, deși canonul autoritativ al Scripturii este *închis*.² În cadrul acestei perspective mai moderate, profeția ce o vedem astăzi nu are același nivel de autoritate sau ineranță, precum profeția biblică sau inspirația Scripturii, dar cu toate acestea, ea este o revelație „directă” din partea Duhului Sfânt. Sunt recunoscător de faptul că acești oameni apără canonul închis și autoritatea unică a Scripturii, făcând o *diferențiere* categorică între învățătura lor și cea a altor carismatici mai periculoși. Cu toate acestea, noi trebuie *să analizăm* această învățătură a lor cu ceea ce Biblia ne învață.

Pe de altă parte, chiar dacă mulți învățători evanghelici proeminenți pretind ideea că profeția a încetat totuși, cu toate acestea, ei învață că ar trebui să ne așteptăm în continuare ca Duhul Sfânt să ne vorbească direct, dar nu tot prin cuvinte – ei nici măcar nu o mai numesc „profeție” – ci, ei susțin că Duhul Sfânt ne vorbește prin impresii, prin îndemnuri, printr-o voce lăuntrică liniștită sau printr-o pace interioară.

Probabil nicio altă carte nu a reușit să răspândească această așteptare în rândul creștinilor evanghelici la fel de mult precum cartea lui Henry Blackaby, *Experiencing God*. El spune:

² Wayne Grudem, *The Gift of Prophecy in the New Testament and Today*, Rev. ed. (Wheaton, IL: Crossway, 2000), p. 120.

„Dumnezeul nu s-a schimbat. El încă vorbește poporului Său. Dacă ai probleme în a-L auzi pe Dumnezeu vorbind, ai probleme chiar cu ceea ce reprezintă inima experienței tale creștine.”³

El este o persoană care pretinde că profeția a încetat. Alți învățători, precum Charles Stanley și Priscilla Shirer, susțin că noi trebuie să învățăm să ascultăm vocea lui Dumnezeu *în afara Scripturii*, că ar trebui să ne așteptăm să primim o „direcție divină personală”, o „îndrumare detaliată” și o „călăuzire intimă”.⁴

Un alt mod în care această așteptare apare este în contextul acelor credințe comune cu privire la doctrina iluminării. Deseori auzim rugăciuni precum, „Doamne, te rog luminează Cuvântul Tău, astfel încât noi să putem înțelege ce spune”, sau alte formulări similare. Intenționat sau nu, mulți credincioși par să se aștepte ca Duhul Sfânt ne va ajuta să înțelegem înțelesul Scripturii sau ne va „vorbi” nouă într-un mod specific despre cum trebuie aplicat Cuvântul în situațiile noastre personale. Cu toate acestea, după cum vom vedea în această carte, nici una din aceste învățături *nu reprezintă* doctrina biblică a iluminării.

Faptul este că mulți creștini astăzi cred că experiențele supranaturale au fost o normalitate, se așteaptă de acum ca Dumnezeu

³ Blackaby și King, *Experiencing God*, p. 137.

⁴ Priscilla Shirer, *Discerning the Voice of God: How to Recognize When He Speaks* (Chicago: Moody Publishers, 2012), pp. 18, 20.

să le vorbească tuturor oamenilor la fel ca în vremurile biblice. Iată-l pe Henry Blackaby din nou:

„Mărturia Bibliei de la Geneza până la Apocalipsa este că Dumnezeu vorbește cu poporul Său [...] și tu poți anticipa, de asemenea, că El va vorbi și cu tine.”⁵

Charles Stanley argumenta astfel:

„Dumnezeu ne iubește la fel de mult cum i-a iubit pe oamenii din perioada Vechiului și Noului Testament [...] Noi avem nevoie de călăuzirea Lui specifică în dreptul vieților noastre, precum Iosua, Moise, Iacov sau Noe. În calitate de copii ai Săi, noi avem nevoie de sfatul Său pentru a putea lua cele mai eficiente decizii. Din moment ce El își dorește ca noi să luăm cele mai bune decizii, El este responsabil pentru a ne furniza informațiile exacte, iar aceste provin prin faptul că El ne vorbește.”⁶

Acești oameni nu sunt carismatici sau continuaționiști. Aceștia sunt învățători care *pretind* că sunt cesaționiști, și totuși, ei insistă că noi trebuie să ne așteptăm să auzim de la Dumnezeu diverse lucruri, și aceasta în afara Cuvântului Său. Acest aspect nu este în realitate cu nimic diferit de modul în care continuaționiștii

⁵ Blackaby și King, *Experiencing God*, p. 57

⁶ Charles F. Stanley, *How to Listen to God* (Grand Rapids: Thomas Nelson, 2002), p. 3.

moderați definesc profeția în ziua de astăzi. De fapt, Thomas Schreiner admite acest lucru în cartea sa *Spiritual Gifts*. El spune în felul următor:

„În înțelegerea mea, ceea ce majoritatea numesc a fi *profeție* în bisericile din ziua de astăzi, nu este darul de profeție din Noul Testament [...] Este mult mai bine să caracterizăm ceea ce se întâmplă astăzi ca fiind mai degrabă împărtășirea unor impresii, decât profeția în sine. Dumnezeu poate întipări ceva în inima sau în mintea unei persoane, iar aceasta se poate folosi tocmai de aceste impresii pentru a-i încuraja pe alții în umblarea lor spirituală. Este o chestiune de definiție: ceea ce unii numesc profeție sunt de fapt *simple gânduri*, sau atunci când cineva simte că Dumnezeu îi călăuzește să vorbească cu alții sau să afirme anumite lucruri despre o situație dată.”⁷

Mai mult, Schreiner admite inclusiv faptul că acest lucru nu este cu mult diferit de teologia continuaționistă moderată a profeției:

„Diferența dintre cesaționiști și continuaționiști este într-un sens nesemnificativă la nivel practic când vine vorba de profeție, deoarece ceea ce continuaționiștii numesc a fi

⁷ Thomas R. Schreiner, *Spiritual Gifts: What They Are and Why They Matter* (Nashville: B&H Publishing Group, 2018), p. 118. Subliniere adăugată.

profeție, cesaționiștii le identifică ca fiind *gânduri*. În calitate de cesaționist, eu susțin că Dumnezeu poate vorbi poporului Său prin gânduri. Și există situații în care aceste gânduri sunt surprinzător de precise.”⁸

Îl respect foarte mult pe Thomas Schreiner, dar problema cu aceste învățături despre gândurile produse de Duhul Sfânt, precum acestea amintite, este că ele *nu sunt bazate* pe niciun text biblic. Mai degrabă, ei folosesc fraze de genul: „Cu toții am experimentat astfel de lucruri”, „aceste gânduri sunt destul de precise, deci trebuie să provină de la Dumnezeu” sau ei citează anumite afirmații vagi făcute de Spurgeon, Edwards sau Martyn Lloyd Jones care dau impresia că ei credeau în astfel de gânduri.

Aș estima că marea majoritate a creștinilor evanghelici din ziua de astăzi cred că Duhul Sfânt le vorbește prin îndemnuri și gânduri, în mod special în ce privește voia Sa vizavi de viața lor. Astfel, dacă vrei să cunoști cu adevărat voia lui Dumnezeu, atunci Biblia nu este suficientă, zic ei. Fiindcă Biblia nu-ți spune detalii despre „voia secretă” a lui Dumnezeu pentru viața ta, așa că, dacă vrei să o afli, tu ai nevoie să asculți vocea lui Dumnezeu. Desigur, nu cuvinte audibile, nici profeții – doar suntem cesaționiști până la urmă –, dar noi ar trebui să ne așteptăm să primim anumite

⁸ Ibidem., p. 119. Subliniere adăugată.

îndemnuri sau gânduri de la Duhul Sfânt și o pace lăuntrică care să ne ofere călăuzire.

Darurile extraordinare

Pe lângă faptul că primim o revelație nouă de la Duhul Sfânt, mulți creștini practicanți astăzi cred de asemenea că Duhul continuă să dăruiască credincioșilor abilități speciale, precum vindecarea sau vorbirea în alte limbi.

Prima mențiune a limbilor în Scriptură, din Fapte 2, este cel mai important text de analizat pentru a discerne *natura* acestui dar. Observați în primul rând că Luca afirmă în versetul 4 că apostolii și cei 120 de adepți „au început să vorbească în alte limbi, după cum le dădea Duhul să vorbească”. Termenul „limbi” ce îl vedem folosit aici este termenul grecesc *glōssais*, care este cuvântul folosit pentru a descrie în mod literal organul limbii din gură, așa că în acest punct textul nu este foarte clar cu privire la semnificația exactă a cuvântului „limbi”.

Dar în versetul 8, evreii spun, „cum dar îi auzim vorbind fiecăruia din noi în limba noastră, în care ne-am născut?” Aici cuvântul „limbă” este termenul *dialektō*, de la care noi am obținut cuvântul din engleză *dialect*, și este clar faptul că ei se referă aici la limbi distincte, cunoscute, diferite „dialecte” de la diferitele națiuni din care ei proveneau, ele fiind enumerate în versetele 10-11.

Mai mult de atât, aceeași evrei spun la sfârșitul versetului 11 că „îi auzim vorbind în limbile noastre lucrurile minunate ale lui Dumnezeu!” Termenul folosit aici pentru „limbi” este același ca în versetul 4, dar este cât se poate de clar că ei îl folosesc într-un mod interschimbabil cu *dialektō*, care înseamnă „limbi” în versetul 8. Cu alte cuvinte, ceea ce reiese din această primă mențiune a limbilor din Scriptură, este faptul că cele două cuvinte „tongues” și „languages”^a sunt unul și același lucru. Cei doi termeni sunt *interschimbabili*. Prin urmare, darul limbilor reprezintă acea abilitate de a vorbi într-o *limbă cunoscută* pe care vorbitorul *nu o cunoaște*.

Definiția biblică a limbilor, înțeleasă ca fiind vorbirea unor limbi cunoscute, este *departe* de practica carismaticilor de astăzi. De fapt, chiar și Charles Parham, predicatorul ce a avut legătură cu primul presupus caz de vorbire în limbi care a dat naștere mișcării penticostale moderne, a susținut că Agnes Ozman vorbea

^a Pentru a face mai evidentă distincția din limba engleză făcută inițial de autor, am ales să nu traduc cei doi termeni. În limba română lucrurile sunt ușor diferite, fiindcă nu există două cuvinte distincte ca formă pentru acest termen, pe când în limba engleză există. Traducerea cea mai fidelă a acestora (potrivit contextului din Fapte 2) este dată de cuvântul „limbi” din limba română. Dacă ar fi să îi redăm astfel, atunci am avea următoarea construcție: „limbi” și „limbi”. Plecând de la acest considerent, am ținut să evit această repetiție și ambiguitatea ce derivă din ea. Astfel, primul termen trebuie văzut și înțeles mai mult având semnificația de „limbă” – ca organ, pe când al doilea trebuie interpretat ca „limbaj” – formă de comunicare (n.tr.).

în chineză, deși acest lucru s-a dovedit *a fi fals* numai decît.⁹ Chiar și D.A. Carson, un continuaționist, recunoaște faptul că „limbile moderne sunt neînțelese din punct de vedere lexical, iar acele câteva cazuri raportate (de vorbire în limbi străine) sunt atât de slab atestate, încât nu li se poate da nicio greutate.”¹⁰

Dar, la fel ca în cazul revelației extraordinare, continuaționiștii moderați apără, de asemenea, și continuarea darului limbilor. Și, similar ca și în cazul revelației, ei fac acest lucru pe baza faptului că există două tipuri diferite de limbi. Ei sunt de acord că limbile ce le vedem în Fapte 2 erau limbi cunoscute, dar insistă că limbile din 1 Corinteni 14 erau ceva cu totul diferit. De exemplu, Sam Storms argumentează astfel:

„Pasajul din Fapte 2 este singurul text din Noul Testament în care vorbirea în limbi străine nu este una cunoscută anterior de către vorbitor. Acest text este important, însă nu există niciun motiv pentru a crede că Fapte 2 este standardul după care trebuie judecate toate cazurile de vorbire în alte limbi, mai degrabă decât 1 Corinteni 14.”¹¹

⁹ Vinson Synan, *The Century of the Holy Spirit: 100 Years of Pentecostal and Charismatic Renewal, 1901–2001* (Nashville: Thomas Nelson, 2001), p. 88.

¹⁰ D.A. Carson, *Showing the Spirit: A Theological Exposition of 1 Corinthians 12–14* (Grand Rapids: Baker Book House, 1987), p. 84.

¹¹ Sam Storms, *The Beginner's Guide to Spiritual Gifts*, 2nd ed. (Minneapolis, MN: Bethany House Publishers, 2013), p. 180.

Potrivit lui Storms și alți continuaționiști, Duhul continuă să ofere și astăzi^a darul vorbirii în limbi ca un mijloc în ce privește timpul devoțional personal și privat față de Dumnezeu. De fapt, Storms spune că creștinii au „o obligație morală și biblică” de a căuta astfel de daruri spirituale precum acesta.¹²

Carismaticii moderni pretind, de asemenea, că Duhul Sfânt oferă încă și darul vindecării. Ca și în cazul revelației sau al vorbirii în limbi, este necesar să definim din punct de vedere biblic ce este vindecarea. Atunci când examinăm cazurile de vindecare din Scriptură, este cât se poate de clar faptul că acele vindecări erau *instantanee*. De îndată ce o persoană era declarată vindecată, nu era nevoie ca ea să aștepte o perioadă de timp înainte de a fi vindecată complet. Această vindecare *nu* era un proces gradual. Mai mult, vindecările din Scriptură se referă întotdeauna la boli care nu puteau fi tratate, cum ar fi orbirea sau paralizia sau chiar moartea. De asemenea, vindecările erau complete și ele inversau toate acele daune ce erau cauzate de boala de care individul suferea.

^a Vizavi de acest lucru, Augustin spunea astfel în cadrul unei predici ținute în ziua de Rusalii în data de 2 iunie 412: „Oare astăzi, fraților, nu ni se mai dă Duhul Sfânt? Oricine gândește așa nu este vrednic să-L primească. Ni se dă și astăzi. Și atunci de ce nu mai vorbește nimeni în limbile tuturor neamurilor, precum vorbea cel ce era umplut de Duh Sfânt atunci? De ce? Pentru că *s-a împlinit* ceea ce însemna acea minune.” – Augustin, *Predici la marile sărbători - Vol. 1*, (București: Ed. Basilica, 2014), p. 429.

¹² Storms, *The Beginner's Guide to Spiritual Gifts*, p. 157.

Ceea ce este evident din vindecările biblice, este că cei care vindecă nu o fac prin propria lor putere sau chiar la propria lor inițiativă. De fapt, ei nu au *niciun control* asupra momentului în care aceste vindecări ar avea loc. De exemplu, deși apostolul Pavel a făcut multe astfel de minuni spectaculoase de vindecare, el a fost nevoit să îndure un țepus în carne până la sfârșitul vieții lui (2 Cor. 12:7-9). De asemenea, se pare că el *nu a putut* să îl vindece pe Epafrodit, deși s-a rugat pentru el (Fil. 2:25-30). Cu alte cuvinte, nicio persoană *nu a avut în mod permanent* „darul vindecării”, însă Duhul Sfânt într-adevăr a dăruit unor persoane abilitatea de a vindeca în anumite circumstanțe specifice și conform voinței Sale divine.

Desigur, avem pe de o parte acești vindecători prin credință, precum Aimee Semple McPherson, Oral Roberts și Benny Hinn, care au organizat întâlniri extravagante de vindecare, în care putem vedea această „ucidere a oamenilor în duh” și alte practici haotice și frenetice. „Vindecările” ce sunt raportate în cadrul acestor întâlniri sunt extrem de suspecte.¹³

Dar, precum în cazul revelației și al vorbirii în limbi, carismaticii ortodocși mai moderați, susțin că acest dar al vindecării oferit de Duhul Sfânt continuă și astăzi. De exemplu, Sam Storms învață că Duhul Sfânt dăruiește anumitor persoane, în anumite

¹³ Vezi MacArthur, *Strange Fire*, Cap. 8.

circumstanțe o măsură specială de credință prin care rugăciunile lor pot produce această vindecare supranaturală.¹⁴

Dau aceste exemple de carismatici mai moderați, precum Wayne Grudem și Sam Storms, nu pentru a-i pune laolaltă cu acești eretici ai evangheliei prosperității, nici pe departe. Acești oameni sunt niște învățători evanghelici ortodocși ale căror scrieri le găsesc foarte utile în multe alte domenii. Mai degrabă, îi aduc în discuție pentru a ilustra ceea ce eu cred că este o *confuzie* în ce privește modul în care ar trebui să ne așteptăm ca Duhul Sfânt să lucreze astăzi, chiar în rândul unor astfel de persoane mai ortodoxe.

Închinarea extraordinară

Probabil cea mai răspândită formă a acestei așteptări se învârtă în jurul ilustrației mele de la început: închinarea. Se spune că așteptarea implicită a închinătorilor evanghelici este ca Duhul Sfânt să lucreze în timpul închinării în așa fel încât să se creeze o experiență extraordinară, aspect ce îl vedem bine exprimat în cântarea cunoscută de închinare a lui Bryan și Katie Torwalt:

„Duhule Sfânt, Tu ești binevenit aici,
Vin-o inunda acest loc și umple atmosfera!
Gloria Ta, Doamne, este ceea ce inimile noastre caută,

¹⁴ Storms, *The Beginner's Guide to Spiritual Gifts*, p. 70.

Să fim copleșiți de prezența Ta, Doamne.”¹⁵

După cum și D.A. Carson notează, „cel puțin câțiva corințeni voiau să își măsoare maturitatea prin intensitatea experiențelor lor spirituale.”¹⁶ Mulți teologi și autori care „au contribuit” la formarea închinării evanghelice contemporane, îmbrățișează o teologie a lucrării principale a Duhului Sfânt, aceea fiind de a face prezența lui Dumnezeu cunoscută. De exemplu, Wayne Grudem argumentează că:

„Lucrarea Duhului Sfânt este să manifeste prezența activă a lui Dumnezeu în lume și în mod special în biserică [...] Se pare că unul din scopurile Sale primare în perioada Noului Legământ este să manifeste prezența lui Dumnezeu, să ofere anumiți indicatori care fac prezența lui Dumnezeu să fie cunoscută [...] Să fii în Duhul Sfânt înseamnă, într-adevăr, să te afli în atmosfera prezenței manifestate a lui Dumnezeu”.¹⁷

¹⁵ „Holy Spirit”, 2011. Acesta este un cântec se regăsește în Top 10 CCLI. Sursa - <https://songselect.ccli.com/Songs/6087919/holy-spirit>.

¹⁶ Carson, *Showing the Spirit*, p. 108.

¹⁷ Wayne Grudem, *Systematic Theology* (Grand Rapids: Zondervan, 1995), pp. 634, 641, 648.

Zac Hicks este de acord: „Duhul Sfânt are o agendă în privința manifestării Lui față de noi.”¹⁸ Bob Kauflin crede că „sunt perioade, desigur, când noi devenim conștienți într-un mod neașteptat de prezența lui Dumnezeu într-o modalitate intensă. Un val brusc de pace vine peste noi. O bucurie greu de controlat izvorăște din adâncul sufletului nostru”.¹⁹ Kauflin insistă și spune că „niciunul dintre noi nu ar trebui să fie satisfăcut cu experiența actuală a prezenței și puterii Duhului”.²⁰

Această așteptare cu siguranță nu este una nouă. Teologi precum John Owen și Jonathan Edwards s-au adresat acestor „entuziaști” religioși din zilele lor.²¹ Cu toate acestea, repetiția aceasta contemporană este înrădăcinată în teologia penticostală a lucrării Duhului Sfânt. În lucrarea lor pătrunzătoare *Concise History of Contemporary Worship, Lovin' on Jesus*, Swee Hong Lim și Lester Ruth încearcă să demonstreze într-un mod convingător că penticostalismul, cu accentul său pus pe „revizuirea sublinierii Noului Testament asupra prezenței și slujirii active a Duhului Sfânt”, este

¹⁸ Zac M. Hicks, *The Worship Pastor: A Call to Ministry for Worship Leaders and Teams* (Grand Rapids: Zondervan, 2016), p. 33.

¹⁹ Bob Kauflin, *True Worshipers: Seeking What Matters to God* (Wheaton, IL: Crossway Books, 2015), p. 133.

²⁰ Bob Kauflin, *Worship Matters: Leading Others to Encounter the Greatness of God* (Wheaton: Crossway Books, 2008), pp. 84-85.

²¹ Vezi Ryan J. Martin, „*Violent Motions of Carnal Affections: Jonathan Edwards, John Owen, and Distinguishing the Work of the Spirit from Enthusiasm*”, *Detroit Baptist Seminary Journal* 15 (2010): pp. 99-116.

una din cele cinci surse cheie ale închinării contemporane.²² Ei sugerează faptul că „modelarea închinării contemporane de către mișcarea penticostală s-a realizat atât prin propria sa dezvoltare internă, cât și prin influențarea altor protestanți în ce privește evlavia și practica închinării”, aici fiind incluse și următoarele căi prin care teologia sa a modelat închinarea contemporană:

- 1) Integrarea dorinței de a fi expresiv într-un mod fizic în timpul închinării;
- 2) Evidențiind intensitatea ca o virtute liturgică;
- 3) O anumită așteptare a experimentării închinării formelor închinării;
- 4) O sacramentalitate muzicală care sporește importanța programului de închinare, precum și a muzicienilor care conduc acest program.²³

Ei explică, spunând că „penticostalismul a contribuit la sacramentalitatea închinării contemporane, aceea fiind atât așteptarea că prezența lui Dumnezeu poate fi întâlnită în închinare, cât și mijloacele normale prin care această întâlnire ar putea avea loc”, creând în felul acesta „o așteptare de a ne întâlni cu Dumnezeu,

²² Swee Hong Lim și Lester Ruth, *Living on Jesus: A Concise History of Contemporary Worship* (Nashville: Abingdon Press, 2017), pp. 17-18. Celelalte patru sunt lucrarea cu tineretul, *baby-boomers*, *Jesus People* și misiologia creșterii bisericii.

²³ Ibidem., p. 18.

într-un mod activ și prezent prin Duhul Sfânt”.²⁴ Apoi, Daniel Albrecht este de acord:

„Prezența Duhului Sfânt este atunci fundamentală pentru o perspectivă penticostală a închinării. Convingerea că Duhul este prezent în închinare este una dintre cele mai profunde înțelegeri într-o viziune penticostală liturgică. Așteptarea prezenței Duhului este deseori una palpabilă [...] Ritualurile și sensibilitățile lor liturgice încurajează conștientizarea prezenței lui Dumnezeu, dacă chiar se așteaptă ca prezența lui Dumnezeu în cadrul închinării să devină una cât se poate de reală.”²⁵

Monique M. Ingalls este de acord cu această afirmație după studiul său de zece ani (2007-2017) a închinării contemporane, studiu realizat în mai multe contexte diferite.²⁶ Ea remarcă legătura dintre centralitatea muzicii contemporane și dorința închinătorilor de a experimenta „o întâlnire personală cu Dumnezeu în timpul cântării congregaționale”.²⁷ Într-adevăr, o experiență neaș-

²⁴ Ibidem., p. 18.

²⁵ Daniel E. Albrecht, „Worshiping and the Spirit: Transmuting Liturgy Pentecostally”, in *The Spirit in Worship - Worship in the Spirit*, ed. Teresa Berger și Bryan D. Spinks (Collegeville, MN: Liturgical Press, 2009), p. 239.

²⁶ Monique M. Ingalls, *Singing the Congregation: How Contemporary Worship Music Forms Evangelical Community* (New York: Oxford University Press, 2018).

²⁷ Ibidem., p. 85.

teptată a prezenței active a Duhului Sfânt este deseori legată în mod direct de muzică, în mod special în ce privește „fluxul” expresivității emoționale a muzicii de închinare. Hicks sugerează că:

„O parte din conducerea acestui flux în timpul programului de închinare [...] implică păstrarea conștientizării prezenței reale și permanente a lui Dumnezeu înaintea celor ce se închină. În măsura în care toate elementele închinării trec, singura constantă, adevăratul flux, reprezintă prezența Duhului Sfânt Însuși.”

Potrivit lui Hicks, acest tip de flux „constă în înțelegerea și ghidarea călătoriei emoționale din cadrul programului tău de închinare”.²⁸ „Gruparea cântărilor, în așa fel încât ele să curgă împreună, este esențială pentru o experiență bună a închinării”²⁹, ne explică liderul de închinare Carl Tuttle. Potrivit lui Barry Griffing, „scopul și așteptarea de la orice program de închinare, este să-i ducem pe închinători într-o conștientizare corporativă a prezenței manifestate a lui Dumnezeu”.³⁰ James Steven notează:

²⁸ Hicks, *The Worship Pastor*, p. 184.

²⁹ Carl Tuttle, „Song Selection & New Song Introduction”, în *Worship Leaders Training Manual* (Anaheim, CA: Worship Resource Center/Vineyard Ministries International, 1987), p. 141.

³⁰ Barry Griffing, „Releasing Charismatic Worship”, în *Restoring Praise & Worship to the Church* (Shippensburg, PA: Revival Press, 1989), p. 92.

„Prin investirea masivă în semnele specifice ale prezenței Duhului, cum ar fi acele tipare fizice de comportament mai extatice, membri bisericii definesc acum prezența Duhului prin măsurarea empirică a unor fenomene specifice, care, dacă lipsesc, denotă faptul că Duhul Sfânt nu «a venit».”³¹

Pentru penticostali și alți continuățiști, această așteptare include și darurile miraculoase precum vorbirea în limbi și profeția, dar chiar și pentru ceilalți evanghelici, care nu susțin această perspectivă continuăționistă în privința darurilor miraculoase, așteptarea lor normală este că Duhul Sfânt va manifesta totuși prezența lui Dumnezeu și prin alte lucruri, precum această experiență intensă de euforie emoțională.

Prin urmare, închinarea în care Duhul Sfânt este activ în mod direct este legată în mod necesar cu spontaneitatea și „libertatea” formei. Potrivit cu acest punct de vedere, închinarea ce este structurată și reglementată se află la polul opus al închinării ce este „condusă de Duh”. După cum Lim și Ruth notează, cea mai mare parte a închinării contemporane – ce este influențată de această înțelegere a lucrării Duhului Sfânt în închinare – consideră că „spontaneitatea este semnul că închinarea este adevărată și de la

³¹ James Steven, „The Spirit in Contemporary Charismatic Worship”, în *The Spirit in Worship—Worship in the Spirit*, ed. Teresa Berger și Bryan D. Spinks (Collegeville, MN: Liturgical Press, 2009), p. 258.

Duhul Sfânt, adică este acea închinare în duh și adevăr (Ioan 4:24)”. Tot ei mai spun că „această perspectivă a spontaneității a fost asumată la o scară largă în ce privește modul închinării în contextul bisericilor libere”.³² Ceea ce Albrecht observă vizavi de închinarea penticostală, a ajuns să devină așteptarea standard pentru cea mai mare parte a mișcării evanghelice:

„În mijlocul receptivității radicale, o întâlnire cu Duhul Sfânt poate apărea. Penticostalii înțeleg aceste întâlniri ca fiind o parte integrantă din experiența închinării. În timp ce o experiență copleșitoare în Duhul nu este rară, nici de rutină pentru un închinător penticostal, dimensiunea experiențială a închinării este una fundamentală. Viziunea liturgică Îl vede pe Dumnezeu ca fiind prezent în timpul programului, în consecință, penticostalii conclud că a avea o experiență directă cu Dumnezeu este o așteptare normală.”³³

Eu cred că evangheliismul contemporan a ajuns să fie „penticostalizat”^a în cea mai mare parte cu această așteptare că, dacă Duhul Sfânt este activ și la lucru, atunci noi vom fi martorii unor

³² Lim și Ruth, *Lovin' on Jesus*, p. 38.

³³ Albrecht „*Worshiping and the Spirit: Transmuting Liturgy Penticostally*”, p. 240.

^a O resursă foarte utilă tocmai pe acest subiect este cartea *Închinare străină: Cum au influențat penticostalii închinarea evanghelică?*, de David de Bruyn, 85 p., publicată de Corpus Reformatorum în iulie 2024 (n.tr.).

semne extraordinare, începând de la revelații directe, daruri speciale și o euforie emoțională marcantă.

Acum, întrebarea este dacă această învățătură este ceea ce Biblia învață ca noi să ne așteptăm astăzi.